

Od autorky bestsellera *Jediná žena v miestnosti*

MADAM CHURCHILL

MARIE BENEDICT

Za každým úspešným mužom stojí silná žena.
Výnimkou nebol ani Winston Churchill.

Ljndeni

Madam Churchill

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Marie Benedict

Madam Churchill – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

MADAM
CHURCHILL

MARIE BENEDICT

MADAM
CHURCHILL

Ljndeni

Marie Benedict: *Lady Clementine*

Copyright © 2020 by Marie Benedict

Internal design © 2020 by Sourcebooks

Cover © Peter Považan

Translation © Denisa Jahičová, 2023

Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2023

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-3204-8

ISBN e-knihy 978-80-566-3328-1 (1. zverejnenie, 2023) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-566-3329-8 (1. zverejnenie, 2023) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-566-3327-4 (1. zverejnenie, 2023) (ePDF)

PRVÁ ČASŤ

PRVÁ KAPITOLA

12. septembra 1908

Londýn, Anglicko

VŽDY SA CÍTIM INÁ. BEZ OHLEDU NA TO, V AKÝCH KRUHOCH sa práve pohybujem, vždy si pripadám odlišná. Dokonca aj dnes. Obzvlášť dnes.

Tmou chladného rána sa snaží predať slabé septembrové slnko. Bledé lúče osvetľujú priestrannú spálňu, ktorú mi priradila moja mecenáška lady St. Helierová. Dopadajú na biele saténové šaty navlečené na figuríne, ktoré mi pripomínajú, že čakajú iba na mňa. Prstami prejdem po jemnej výšivke na štvorcovom živôtiku, po hladkej benátskej látke kvalitnejšej než čokoľvek, čo som na sebe kedy mala, a vtom sa ma zmocní určitý pocit, intenzívnejší ako obvyklý pocit samoty, ktorý ma tak často trápi. Doslova dychtím po blízkosti.

Začnem hľadať šaty, ktoré mi slúžky po príchode do domu číslo 52 na ulici Portland Place pred dvoma týždňami vybalili z kufra a uložili do zásuviek bielizníka a do vysokého šatníka so zrkadlom. Nenájdem však nič iba korzet a spodnú bielizeň, ktoré si mám dnes obliecť pod bielu róbu. Až v tej chvíli si uvedomím, že mi slúžky museli všetky odevy zbaliť späť do kufra na ďalšiu cestu. Už len pri samotnej myšlienke na čokoľvek, čo bude nasledovať, mi prejde po chrbte mráz.

Okolo pása si pevne uviažem sivý hodvábny župan a po špičkách zídem po veľkom schodisku v dome lady St. Helierovej. Najprv si nie

som úplne istá, čo hľadám, ale v hlave sa mi vyjasní v okamihu, keď v salóne zbadám pracovať slúžku. Kľáči pred kozubovou mrežou.

Moje kroky tú chuderku vyľakajú a dievča vyskočí na nohy. „Dobré ráno, slečna Hozierová. Môžem vám s niečím pomôcť?“ opýta sa a prsty čierne od sadzí si utrie do handry, ktorá jej visí zo zástery.

Zaváham. Ohrozím tú dievčinu nejako, keď ju požiadam o pomoc? Dnes mi lady St. Helierová určite odpustí akékoľvek porušenie protokolu.

„Vlastne by sa mi vaša pomoc hodila. Ak vás to, samozrejme, nebude príliš zaťažovať.“ Z môjho hlasu priam sála ospravedlňujúci tón.

Po tom, čo dievčine, určite rovnako starej ako som ja, vysvetlím svoju ošemetnú situáciu, odbehne zadnou chodbou do kuchyne. Najprv sa zľaknem, že moju žiadosť zle pochopila alebo si myslí, že som sa zbláznila. No aj tak sa vyberiem za ňou, a keď v kuchyni prebehne po drsnej drevenej podlahe a zamieri k schodisku pre služobníctvo, všetko mi dôjde.

Čakám na ňu, nervózna z hlasného klopkania jej pracovných topánok, v ktorých dupe po schodoch nahor a ďalej chodbou v podkroví, kde sa nachádzajú izby pre služobníctvo. V duchu sa modlím, aby ten hluk neprebudil zvyšok personálu. Obávam sa, že ak sluhovia vstanú, aby sa pustili do svojich ranných povinností, a nájdu ma v kuchyni, okamžite na to upozornia lady St. Helierovú. Keď sa však dievčina vráti s náručou plnou šatstva – a bez akéhokoľvek sprievodu zo strany služobníctva –, vydýchnem si od úľavy.

„Ako sa voláte?“ opýtam sa a načiahnem sa po šaty.

„Mary, slečna,“ odpovie a nepatrne sa pokloní.

„Som vašim doživotným dlžníkom, Mary.“

„Rado sa stalo, slečna Hozierová.“ Sprisahanecky sa na mňa usmeje a ja si uvedomím, že si svoju úlohu v tomto neortodoxnom pláne náramne užíva. Možno je to jediné rozptýlenie, ktoré narušilo jednotvárnosť jej dní. Keď sa otočím a zamierim späť k hlavnému schodisku, Mary zašepká: „Čo keby ste sa prezliekli v komore, slečna?“

Tým pádom vás nikto neuvidí kráčať hore schodmi. Zanesiem šaty späť do vašej izby, skôr ako si ich niekto všimne.“

Má pravdu. Každým krokom na tomto obrovskom rozvrzganom schodisku som bližšie k tomu, aby som prebudila pani domu a jej služobníctvo. Dám na jej radu a vstúpim do komory obloženej závaraninovými pohármi. Dvere iba privriem, aby do uzatvoreného priestoru prenikalo trochu svetla. Stiahnem zo seba župan aj nočnú košeľu, nechám ich ležať na zemi a rozmotám dievčinin uzlík šatstva. Vytiahnem prekvapivo pekné bavlnené šaty po členky s kvetovaným vzorom, oblečiem si ich a potom si obujem čierne čizmy, ktoré k nim Mary prezieravo pridala.

„Padnú vám, slečna Hozierová,“ prehodí dievčina, keď sa vrátim do kuchyne. Podá mi z háčika na stene kabát a vyhlási: „Spánombohom.“

Rýchlo vyjdem východom pre služobníctvo v zadnej časti domu a vykročím vpred uličkou tiahnucou sa za radom luxusných georgiánskych domov, ktoré lemujú Portland Place. Prejdem okolo kuchynských okien, za ktorými začína služobníctvo rozsvetovať lampy a pripravovať dom pre svojich pánov. Za panskými sídlami lady St. Helierovej a jej priateľov sa to hemží životom, ale keďže vždy vchádzam hlavným vchodom, nikdy som priestor vzadu nevidela.

Ulička ústí na Weymouth Street, kde zastavuje autobus. Ten mieri na západ ku Kensingtonu po trase, ktorú veľmi dobre poznám, lebo som po nej už niekoľkokrát išla v opačnom smere k lady St. Helierovej. Marin vlnený kabát je do sviežeho rána príliš tenký, a kým čakám na autobus, pevne si ho k sebe priviniem v márnej nádeji, že mi jeho skromné vlákna poskytnú o čosi viac tepla. Zaujímalo by ma, ako v tom kabáte Mary vydrží v zime.

Jednoduchý klobúk, ktorý mi požičala, má iba úzky okraj, takže moje prestrojenie za pracujúce dievča nedokáže zamaskovať moju tvár. Keď nastúpim do autobusu, vodič ma vďaka fotografiám, ktoré sa v posledných dňoch objavovali v novinách, okamžite spozná. Najprv na mňa mlčky hľadí. Nakoniec však vyprskne: „Ste si istá, že ste

sa nestratili, slečna...“ Keď si uvedomí, že by nemal odhaliť svoju identitu, stíši hlas do šepotu: „... slečna Hozierová?“

„Kdeže, som presne tam, kde chcem byť, pane,“ odpoviem mu tónom, ktorý, ako dúfam, je zároveň rozhodný aj láskavý. Vezme si odo mňa peniaze, ktoré mi Mary venovala zo svojich úspor – a ktoré mám v pláne jej niekoľkonásobne vrátiť –, bez toho, aby čo i len raz uhol pohľadom, no nedodá už ani slovo. Zabodnem oči do zeme, aby som svoju tvár ochránila pred zvedavými pohľadmi prizierajúcich sa, ktorých pre vodičovú reakciu zaujala moja prítomnosť.

Hneď ako sa priblížime k ulici Abingdon Villas, vyskočím z autobusu, a čím bližšie som k štukovému domu krémovej farby s číslom 51, tým ľahšie sa cítim. Vo chvíli, keď sa načiahnem po ťažkom mosadznom klopadle, úzkosť v mojej hrudi sa začne rozplývať a ja dýcham s ľahkosťou. Dvere sa neotvoria ihneď, ale to ma neprekvapuje. Tu v kuchyni nestojí žiadny zástup sluhov pripravených v okamihu vybehnúť k vchodovým dverám a otvoriť ich návštevníkovi alebo odpovedať na zvonenie pánovho zvončeka. Jedna slúžka tu zastáva mnoho prác a zvyšok vykonávajú obyvatelia domácnosti.

Čakám a po niekoľkých dlhých minútach je moja trpezlivosť odmenená otvorením dverí. Objaví sa tvár mojej milovanej sestry Nellie, ešte vždy dokrčená spánkom. Nadšene ma objíme, ale potom príde šok z toho, že ma vidí, a stuhne.

„Čo tu, preboha, robíš, Clementine?! A v takýchto šatách?“ opýta sa a začudovane na mňa hľadí. „Veď sa dnes vydávaš.“

DRUHÁ KAPITOLA

12. septembra 1908

Londýn, Anglicko

KNOZDRÁM MI STÚPNE UPOKOJUJÚCA VÔŇA LÚHOVANÉHO čaju a zároveň si nad šálkou zohrejmem tvár a ruky. Nellie nenaiehala, aby som jej odpovedala, teda zatiaľ. Viem, že bude čoskoro trvať na nejakom vysvetlení mojej nečakanej návštevy, ale dovtedy si môžem vychutnávať dočasné ticho salóna. Tieto pokojné okamihy doma len so sestrou možno postačia na to, aby mi pomohli zvládnuť dnešný deň.

„Dúfam, že nepremýšľaš nad tým, že by si tú svadbu odvolala, však nie, Clemmie?“ preruší Nellie ticho roztraseným šepotom. Ani jedna z nás si neželá prebudiť akéhokoľvek člena tejto spiacej domácnosti – a zo všetkých najmenej matku.

„Kdeže, Nellie,“ pošepky odvetím a načiahnem sa k jej ruke. Hánkami prstov zavadím o dosku stola, pri ktorom sme so sestrou strávili hodiny vyšívaním pre dámske krajčírstvo sesternice Leny Whyteovej, čo bolo nevyhnutné na to, aby sme pomohli s výdavkami na chod domácnosti.

Od úľavy jej znežnejú rysy. Vôbec som si neuvedomila, aký strach jej nahnala predstava, že by som zrušila práve túto svadbu. Bolo odo mňa kruté, že som nevysvetlila dôvod svojej návštevy hneď na začiatku.

„Nič také, drahá. Jednoducho som na chvíľu potrebovala navštíviť známe prostredie domova. Aby som si, ako sa hovorí, upokojila nervy.“

„Nervy z čoho? Z obradu? Alebo z muža, ktorého si berieš?“ Nellie, moja mladšia sestrička a dvojča môjho jediného brata, ma svojou prezieravosťou prekvapí. Príliš dlho som ju považovala za mladú a neskúsenú, nie za dôverníčku, akou by bola moja neskrotná staršia sestra Kitty, keby žila dlhšie než do svojich šestnástich – keby moja krásna, nebojácna sestra nepodľahla týfusu. Nemala som Nellie podceňovať.

Pri jej otázke sa mi vybaví spomienka na to, ako som svojho nastávajúceho stretla prvý raz. Stalo sa to večer v sídle lady St. Helierovej, presne na mieste, z ktorého som práve utiekla. Spočiatku som pozvanie na večeru od svojej mecenášky počas toho chladného marcového večera nemienila prijať. Pred matkou som bedákala, že všetky moje vhodné šaty potrebujú menšie opravy a nemám ani jedny čisté biele rukavičky. Popravde som bola vyčerpaná z dlhého popoludňajšieho vyučovania francúzštiny, ale neodvažovala som sa to priznať, lebo akékoľvek pripomienky, že my dievčatá musíme prispievať na chod domácnosti, matka neznášala. Radšej verila tomu, že jej titul a aristokratický pôvod nám ako zázrakom poskytnú zdroje potrebné na nájom, jedlo aj služobníctvo, čo bolo v čudnom rozpore s jej rozhodne bohémскими názormi na poddajnosť manželského sľubu a s jej zjavným zameraním sa na mimomanželské vzťahy a okrem nich takmer na nič iné, rozhodne nie na nás deti. Nestrpela by žiadne výhovorky, prečo odmietnuť pozvanie mojej štedrej, bohatej patrónky, ktorá bola matkinou tetou a ktorá zbožňovala pomáhať mladým pri vstupe do spoločnosti. Preto mi matka požičala vlastné rukavičky a Nellie zase jednoduché princesové šaty z bieleho saténu, a mohla som sa poslušne zúčastniť, hoci som prišla trochu neskoro.

No aj keď som meškala, môj sused pri stole po mojej pravici sa nezjavil ešte ani vo chvíli, keď obsluha servírovala druhý z piatich chodov. Zúfalo som zatúžila po akomkoľvek inom námete na rozhovor, než aký predstavovali nudné hlásenia o počasí zo strany po-staršieho džentlmena po mojej ľavici, keď vtom sa dvere do jedálne s buchotom otvorili. Kým stihol majordómus oneskoreného hosta

predstaviť, vstúpil do miestnosti muž s guľatou tvárou a nesmelym úsmevom a kajúcne sa lady St. Helierovej ospravedlňoval. Potom sa usadil na ozdobne vyrezávanej stoličke vedľa mňa. Nohy stoličky hlasno zavrzgali po drevenej podlahe a úplne prehlušili majordómove slová, ktorými hosťa predstavoval. Muž upútal všetku moju pozornosť. Líca mal hladké ako chlapec, ale na jeho čele som si všimla hlboké vrásky spôsobené starosťami dospelého.

Kto bol tento džentlmen? Zdal sa mi povedomý, hoci som si jeho tvár nedokázala zaradiť. Je možné, že som ho stretla pri inej spoločenskej udalosti? Bolo ich toľko.

„Ospravedlňujem sa za akékoľvek problémy, ktoré vám môj prečin spôsobil, slečna. Prázdna stolička na formálnej večeri, to nie je nijaká maličkosť. Prepáčte mi, prosím,“ vyhlásil a pozrel mi priamo do očí, čím ma vyviedol z miery.

Nebola som na takú otvorenosť zvyknutá, takže som prevzape ne vyhrkla: „Nič sa nestalo, pane. Sama som prišla iba pred chvíľou, zdržala som sa v práci.“ Okamžite som svoje slová oľutovala. Dievčatá môjho postavenia by nemali pracovať.

Zatváril sa zmätene. „Vy pracujete?“

„Áno,“ odpovedala som trochu vzdorovito. „Učím francúzštinu.“ Radšej som nespomenula vyšívanie, ktorému sme sa venovali spolu s Nellie a tiež nám pomáhalo vyžiť.

Oči mu zaiskrili nadšením. „To... to je úžasné, slečna. Vedieť niečo o práci a o svete je neoceniteľné.“

Myslel to vážne? Alebo sa mi iba vysmieval? Netušila som, ako zareagovať, takže som sa rozhodla staviť na istotu neškodnej odpovede. „Keď to vravíte, pane.“

„Áno, naozaj. Je to osviežujúce. A váš pravidelný styk s francúzštinou a francúzskou kultúrou, ach... to vám závidím. Vždy som si veľmi vážil kultúrny a politický prínos, aký má Francúzsko pre Európu.“

Zdalo sa, že hovorí úprimne a jeho názory sa zhodovali s mojimi. Riskla som to a vlúdne som odvetila: „Z celého srdca s vami súhlasím

pane. Dokonca som zvažovala štúdium francúzštiny, ich kultúry a politiky na univerzite. Aj moja riaditeľka ma v tom podporovala.“

„Naozaj?“ Znovu sa zdal byť prekvapený a mne napadlo, či o svojich mladistvých ambíciách nehovorím príliš otvorene. Vôbec som tohto muža ani jeho názory nepoznala.

Zjemnila som teda svoje aspirácie miernym humorom: „Áno. No nakoniec som sa musela uspokojiť so zimou strávenou v Paríži, kde som dochádzala na prednášky na Sorbonne, navštevovala umelecké galérie a večerala s maliarom Camillem Pissarrom.“

„To je nemalá útecha,“ poznamenal s úsmevom a zahľadel sa mi do očí. Je možné, že som si ten záblesk rešpektu v jeho svetlomodrých očiach iba predstavovala? V slabom svetle sviečok ich farba prechádzala z bledo akvamarínovej do odtieňa oblohy na úsvite.

Na okamih sme sa odmlčali a zdalo sa, akoby aj zvyšok hostí – vychýrená zmes osobností politiky, novinárov a jednej americkej dedičky – dospel k prestávke v rozhovoroch. Alebo nás možno celý čas potichu počúvali. Uvedomila som si, že som úplne zabudla na ostatných pri stole.

Džentlmen vedľa mňa sa na chvíľu zakoktal, a aby som sa vyhla pocitu zahanbenia, vrátila som sa ku kurčaťu na tanieri, ktoré mi už trochu vychladlo. Cítila som na sebe jeho pohľad, ale neotočila som sa. Naša výmena bola na prvé stretnutie nezvyčajne osobná a ja som netušila, čo by som mala dodať.

„Odpusťte mi, prosím, slečna.“ Jeho slová boli nečakané.

„Čo by som vám mala odpustiť?“

„Moje nevyberané spôsoby. Sú neodpustiteľné.“

„Netuším, čo máte na mysli.“

„Žena ako vy si zaslúži zdvorilosť v každom ohľade. Teraz si uvedomujem, že som vám neponúkol ani základné minimum – dôkladnejšie predstavenie než to zo strany majordóma. To je neospravedlňiteľné najmä s ohľadom na skutočnosť, že som na zvyčajné formality prišiel príliš neskoro. Dovolíte mi, aby som sa vám predstavil?“

Krátko som prikývla, pričom mi vrtalo hlavou, čo tým „žena ako vy“ asi tak myslel. Aká žena si myslel, že som?

„Volám sa Winston Churchill.“

Aha, pomyslela som si prekvapene. Tým sa vysvetľovalo, prečo mi bola jeho tvár taká známa. Myslela som si, že som ho stretla v posledných uplynulých rokoch, ale ukázalo sa, že jeho tvár nepoznám z predchádzajúcich spoločenských udalostí, ale z novín. Džentlmen sediaci vedľa mňa bol popredným členom parlamentu a kolovali reči, že sa čoskoro stane ministrom priemyslu a obchodu, čím sa dostane medzi najvýznamnejších členov vlády. Jeho vzostup z jednej vedúcej pozície na druhú bol opradený kontroverziou, lebo pred pár rokmi prešiel od konzervatívcov k liberálom a teraz dával prednosť voľnému obchodu a oveľa aktívnejšej vláde s legislatívou, ktorá chránila blaho svojich občanov. To viedlo k jeho neustálej prítomnosti v dennej tlači vrátane rozsiahleho rozhovoru v *Daily Chronicle*, ktorý s ním pred pár mesiacmi viedol autor knihy *Dracula* Bram Stoker.

Ak ma pamäť neklamala, tento pán Churchill hlasoval pred niekoľkými rokmi v prospech návrhu zákona o ženskom volebnom práve, čo mi bola veľmi blízka téma. Záujem o slobodu žien mi počas štúdia na dievčenskej škole Berkhamsted School vštíepila moja riaditeľka Beatrice Harrisová. Jej prednášky o rozšírení volebného práva padli na úrodnú pôdu, lebo vzhľadom na to, že som vyrastala s matkou, ktorá bola zástankyňa nekonvenčných presvedčení, ale čo sa týka obživy, spoliehala sa na svoj aristokratický status a početné styky, túžila som sa vydať cestou poslania a ak sa dalo nezávislosti. A teraz predom mnou sedel jeden z mála politikov, ktorí verejne podporili rané snahy o ženské hlasovacie právo. Pocítila som náhlu nervozitu a zároveň nadšenie.

Zvyšní hostia pri stole sa odmlčali, ale zdalo sa, že môj sused si nič nevšimol, len si nahlas odkašľal a pokračoval: „Dúfam, že vás neodradí už len samotné meno Winston Churchill. V mnohých domácnostiach som v týchto dňoch považovaný za vyvrheľa.“

Po mojich zvyčajne bledých líkach sa rozlial rumenec, no nie kvôli jeho slovám, ale z obavy, či moja nevedomosť o jeho identite nespôsobila nejakú spoločenskú chybu. *Nepovedala som niečo nevhodné?* premýšľala som, kým som si v duchu rýchlo prehrávala náš rozhovor. Myslím, že nie. Kitty by na mojom mieste zvládla toto stretnutie so sebavedomím a s humorom, a nie s mojimi nemiestnymi odmlkami a nervozitou.

Nakoniec som ako odpoveď zvolila tieto slová: „To nie, pane, kdeže. Naopak, vaše názory sa zhodujú s mojimi a som nadšená, že som vás mohla spoznať.“

„No zdá sa, že nie ste natoľko nadšená, aby ste mi prezradili svoje meno.“

Ešte viac som očervenela. „Som slečna Clementine Hozierová.“
„Potešenie je na mojej strane, slečna Hozierová.“

Pri tej spomienke sa teraz usmejem. Kým stihnem Nellie odpovedať, vtrhne do izby jej dvojča Bill. Bill je môj mladší brat a nehladiac na hodnosť dôstojníka v kráľovskom námorníctve stále dochádza do školy. Práve hryzie do obrovského jablka, ktoré okamžite spadne na zem, keď ma zbadá. „Čo tu, dočerta, robíš? Dúfam, že sa nesnažíš vykrútiť z ďalšieho záväzku?“

Vyskočím na nohy a pichnem ho prstom do ruky za jeho narážku na nie jedného, ale hneď dvoch snúbencov, ktorým som dala košom – Sidneyho Cornwallisa Peela, vnuka bývalého premiéra sira Roberta Peela, a Lionela Earlea, muža so vznešenými titulmi, hodnosťami a príslubom finančnej istoty, po boku ktorého som však predvídala život usadlých, slušných spôsobov a mizivých nádejí na zmysluplné poslanie. Hoci sa snažím vystríhať nekonvenčného života, aký vedie moja matka, zistila som, že aj keď je dekórum mocným lákadlom, nedokázala som sa zaviazat' ani jednému z týchto urodzených pánov výhradne v záujme slušnosti, lebo túžim po zmysluplnom živote a – trúfam si tvrdiť – emóciách.

So súrodencami všetci traja vyprskneme smiechom a ja sa cítim až neuveriteľne ľahko. Ťaživý pocit odlúčenia, ktorý som počas tých dlhých hodín pred úsvitom cítila, sa rozplynie a v prítomnosti Nellie a Billa sa môj pochod k oltáru za novým životom už nezdá taký nezdolateľný. Samozrejme, iba do chvíle, kým do izby vstúpi matka.

Prvý raz, odkedy si pamätám, stratí reč. Žiadne odsudzujúce prednášky na jej obľúbené témy, nijaké verejné usmerňovania kvôli zdanlivým pochybeniam, žiadne polohlasné a napriek tomu počuteľné poznámky ohľadom známostí z buržoázie. A čo je najneuveriteľnejšie, som to ja – jej najmenej obľúbené a často ignorované dieťa –, kto umlčal výrečnú lady Blanche Hozierovú.

Nellie, jej obľúbenkyňa, na moju obranu ihneď spustí: „Clemmie prišla iba na čaj a krátku návštevu, mama.“

Matka sa vystrie do plnej výšky a hlas sa jej znovu vráti. Prenikavým, posmešným tónom vyhlási: „Na návštevu? Takto skoro ráno? V deň svojej svadby?“

Nikto neodpovie. Na podobné otázky sa ani odpoveď nečaká.

Spoza strapatých prameňov svetlých vlasov, ktoré jej visia okolo stále pôvabnej tváre, sa matka postupne zahľadí na každého z nás a z úst jej vyjde ďalšia kritika prestrojená za rečnícku otázku: „Napadá niekomu z vás niečo ešte nevhodnejšie?“

Takmer vyprsknem do smiechu. To hovorí naša bohémska matka, ktorá sa nikdy neriadila obmedzeniami spoločnosti, cirkvi ani rodiny a ktorá teraz pochybuje nad vhodnosťou správania svojich detí. Tá, ktorej vlastné správanie sa prostredníctvom niekoľkých súbežných afér a nekonečných absencií vysmieva tradičnému manželstvu aj výchove detí už dlhé roky. To my traja sa v mori divokosti našej matky držíme konvencií ako záchraného lana.

Letmo pozriem na Nellie a Billa, všimnem si vystrašené výrazy, ktoré sa im začínajú zjavovať na tvárach, a pripomeniem si, čo dnešok znamená. Pre mňa, pre našu rodinu. Namiesto toho, aby som sa podala matkinmu podráždeniu a dúfala, že ľútostivý pohľad rozoženie

jej zlú náladu, nasadím výraz plný pobavenia. Dnes si osvojím významnú rolu a toto je moja prvá snaha dokázať, že jazyk váh sa nachýlil na moju stranu.

„Určite svojej dcére neodoprieš krátky výlet cez mesto, aby ráno v deň svadby navštívila svoju rodinu, však, mama?“ opýtam sa s milým úsmevom. Snažím sa znieť ako stará mama, ktorá sa volá tiež lady Blanche a ako barónka Stanleyová z Alderley žijúca na zámku Airlie zosobňuje všetku silu a asertivitu, ktorými sa ženy z rodu Stanleyovcov tak preslávili, vrátane podporovania vzdelávania žien. Niežeby matka nasledovala jej príklad; v každom ohľade, až na predmet vzdelávania žien, je veľmi neortodoxná. Nechápem to, ale predpokladám, že to bude tým, že sa zamerala na vzťahy s mužmi, z ktorých väčšina považuje vzdelávanie žien za odpudivé.

Matka najprv neodpovedá, nie je zvyknutá, aby jej ktokoľvek odporoval. Nakoniec núteným, rozvážnym tónom vyhlási: „Samozrejme, že nie, Clementine. No postarám sa, aby ťa do hodiny vyzdvihol koč a odviezol naspäť, nech sa môžeš u lady St. Helierovej pripraviť. Koniec koncov, pri príchode ku Kostolu svätej Margaréty, kde sa vydáš na cestu k oltáru, ťa bude sledovať viac než tisíc ľudí.“